

БЪЛГАРСКОТО ВЪЗРАЖДАНЕ

- Епоха, общество, хронология
- Българската къща през XVIII век
- Българската къща през Възраждането
- Интериор

1. ЕПОХА, ОБЩЕСТВО, ХРОНОЛОГИЯ

Периодът на османското владичество наг разпокъсаната на феодални владения България започва след окончателното завладяване на Търновското (1393) и Видинското царство (1396). Робството създава неблагоприятна атмосфера за развитие на българската архитектура, но въпреки османския феодален режим еволюцията ѝ не прекъсва.

Епохата на Възраждането обхваща последните 100 години от османското иго (от втората половина на XVIII в. до 1878 г.). Ранното Възраждане приключва през 1830 г., която се счита за начало на Късното Възраждане.

Турската империя е основана на феодален принцип на организация на армията. Спahiите са феодали, които притежават земя, на базата на изпълняването от тяхна страна на военна служба. "По първоначален замисъл държавата на османците била военна: един огромен военен стан, където бойците били разположени така, че всеки от тях през мирно време да живее от труда на поробените

селяни. Това било спахийството и тимарската система, която – успоредно с еничарския оджак – предоставяли на султаните човешкия състав за териториалната експанзия на османците от XV до XVII век" (В. Мутафчиева). В края на XVIII в. системата е компрометирана, а спахиите – декласирани, обедняващи елементи, с нисък боен дух. При султан Селим III (1789–1867) се правят неуспешни опити за реформи на феодалната система за набирание на войските и заменянето им с наборна, редовна войска. Едва през 1826 г. обаче султан Махмуд II след унищожаване на еничарския корпус в Цариград успява да въведе редовна войска. Гърците и сърбите стават независими и работата в засилващото се производство се пада на българите, останали единствени в пределите на турската империя. Това развива стоково-паричните отношения. Голям брой селско население изоставя своя поминък и се включва в занаятите в градовете. Главен стопански фактор през Възраждането е домашното текстилно производство: тъкане на шаяци, гайтани, аби

Карта на възрожденските стротелни школи (по арх. Тодор Златев)